

Sisäministeriölle

14.3.2018

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

AMNESTY INTERNATIONAL SUOMEN OSASTO

Hietaniemenkatu 7 A

00100 Helsinki

P: 09 5860 440

E: amnesty@amnesty.fi

F: 09 5860 4460

W: www.amnesty.fi

Lausunto rahankeräyslakityöryhmän ehdotuksesta hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi (SMDno-2016-1629; SM029:00/2016)

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Amnestylla on yli 7 miljoonaa kannattajaa 150 maassa eri puolilla maailmaa. Amnesty on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnestyn rahoitus koostuu lähes yksinomaan lahjoituksista ja jäsenmaksuista. Kustannustehokas ja innovatiivinen varainhankinta on Amnestyn toiminnalle perusedellytys. Suomessa Amnestya tukee lähes 40 000 jäsentä ja lahjoittajaa.

Amnesty kiittää ministeriötä mahdollisuudesta lausua työryhmän ehdotukseen hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi. Kiitämme myös avoimesta vuoropuhelusta esityksen valmisteluvassa työssä ja lausumme kunnioittavasti seuraavaa:

Rahankeräyslain uudistaminen yleishyödyllisten yhteisöjen toiminnan edistämiseksi on tervetullut. Amnesty kannattaa **luvanvaraisten rahankeräysten tarkoituksen säilyttämistä yleishyödyllisenä** järjestöjen taloudellisten toimintaedellytysten takaamiseksi.

Ehdotus toistaiseksi voimassa olevasta rahankeräysluvasta on hyvä ja keventää merkittävästi järjestöjen hallinnollista työtä. Ehdotuksessa esitetty kevennys koskien viranomaisille ilmoitettavia tietoja liittyen muun muassa keräystapoihin ja -tunnuksiin tuo hyvin toteutettuna todellista joustavuutta järjestövarainhankintaan. Mahdollisuutemme esittää lahjoituspyyntöjä ovat viime vuosien aikana monipuolistuneet media- ja teknologiaympäristön muuttuessa ja on tärkeää, että Amnesty voi viipymättä ja joustavasti mukauttaa rahankeräystapansa olemassa oleviin maksu-, teknologia- ja markkinointijärjestelmiin.

Hallitusohjelmassa on myös annettu lupaprosesseja koskeva palvelulupaus. Rahankeräysten ja lahjoituskulttuurin kehittymisen sekä seuraamisen kannalta on oleellista, että viranomaisella on resurssit huolehtia velvoitteistaan tietojen julkistamisen, valvonnan ja tilastoinnin suhteen. Järjestöille ei saa koitua viiveitä rahankeräykseen ja siten taloudellista haittaa siitä, että viranomaiset eivät resurssien puutteesta johtuen pysty hoitamaan tehtäväänsä.

Amnesty haluaa lisäksi kiinnittää erityistä huomiota lakiesityksen seuraaviin kohtiin:

- **7§ 4 mom**, jonka mukaan olisi voimassa olevan lain tavoin kiellettyä järjestää rahankeräys tavalla, jossa kaupankäynti tai yhdistyksen jäsenhankinta ja rahankeräys ovat ilmeisessä vaarassa sekoittua keskenään.

Perusteluissa todetaan, että esimerkiksi saman puhelun aikana ei olisi yleensä sallittua vedota lahjoittajaan rahan saamiseksi ja myydä jotakin tuotetta. Saman puhelun aikana henkilön on vaikea erottaa useasta vaihtoehdosta, mihin ja millaiseen toimintaan häntä pyydetään osallistumaan. Yhdistyksen tai muun tahon internetsivuilla voisi sitä vastoin olla materiaalia esimerkiksi yhdistyksen kaikesta varainhankintatoiminnasta, kunhan eri varainhankintamuodot ovat selvästi toisistaan erotettavissa.

Esitämme muutosta perusteluihin. Perusteluissa tulisi todeta, että saman puhelun (tai muun varainhankintapyyntöä) aikana olisi sallittua yhdistää rahankeräys ja jäsenhankinta (tai kaupallinen toiminta, kuten tuotemyynti) tavalla, jossa jäsenelle tai lahjoittajalle on täysin selvää, milloin on kysymys jäsenyydestä ja milloin lahjoittamisesta. Näin perustelut vastaisivat olemassa olevia käytäntöjä, eivätkä tekisi uutta rahankeräyslakia entistä ankarammaksi kansalaisjärjestöille, jotka harjoittavat sekä rahankeräystä että aktiivista jäsenhankintaa. Nyt perusteluista saa sen käsityksen, että kaikki keräystavat missä kaupallinen toiminta tai jäsenhankinta esitetään samanaikaisesti keräystoiminnan kanssa ovat kiellettyjä. Näin ei ole aikaisemmin ollut. Kiellettyä tulisi vain olla esittää ne tavalla, jossa lahjoittaja tai jäsen ei pystisi erottamaan näitä toisistaan.

Poliisihallitus on antanut Amnestyille luvan toteuttaa yhdistettyä jäsenhankintaa ja rahankeräystä samanaikaisesti tavalla, jossa jäsenelle/lahjoittajalle tehdään selväksi, milloin on kysymys jäsenyydestä ja milloin lahjoittamisesta. Tällä on ratkaiseva merkitys Amnestyn jäsenedemokratialle ja keräystoiminnalle. Amnesty haluaa edistää aktiivista jäsenoimintaa ja samalla harjoittaa kustannustehokasta keräystoimintaa.

Esimerkki: Amnestyn kuukausilahjoittaja haluaa liittyä jäseneksi ja haluaa kuukausimaksullaan kattaa jäsenmaksun. Kuukausilahjoittaja lahjoittaa 10 euroa kuukaudessa. Vuosijäsenyys vuodelle 2018 on 50 euroa. Jäsenyys on Amnestyn sääntöjen mukaan mahdollista maksaa kuukausituen yhteydessä niin, että vuoden ensimmäiset kuukausierät ovat aina jäsenmaksun suuruuteen asti jäsenmaksua ja jäsenmaksun ylittävä summa on lahjoittamista. Tukijalle tämä on osa sopimusta ja tehdään selväksi sekä sopimuksessa että laskutuksen yhteydessä. Tukijalla on samat säännöissä määritellyt täysimääräiset jäsenoikeudet kuin kaikilla muillakin jäsenillä.

- **12 § vuosi-ilmoituksen yhteydessä annettava tieto liittyen suunnitelmaan seuraavan tilikauden aikana järjestettävistä rahankeräyksistä.** Vuosisuunnitelman tulisi olla erittäin kevyt ja suuntaa antava. Näemme, että vaatimus vuosisuunnitelmasta, huonosti toteutettuna, voi pitää lupaprosessiin käytetyn työn ja ajan määrän samana kuin aikaisemmin tai jopa lisätä järjestöjen taakkaa.

Määritelmät:

Nykyisen lainsäädännön haasteena ovat olleet erilaiset tulkinnat lain käsitteistä viranomaisen ja keräystahojen kesken. **Amnesty toivoo, että työryhmän ehdotuksessa hallituksen esitykseksi uudeksi rahankeräyslaiksi ja sen perusteluissa on selkeät määrittelyt:**

- **yleishyödyllinen toiminta.** Ns. hallintokulut tai tukitoiminnot tulee nähdä osana luotettavaa yleishyödyllistä toimintaa. On tärkeää, että keräysvaroja voidaan käyttää niin varsinaiseen toimintaan kuin varsinaista toimintaa tukeviin hallinnollisiin kuluihin. Hallinnolliset kulut ovat luonnollinen osa jokaisen vastuullisesti toimivan järjestön toimintaa. On varmistettava, että myös täysin keräysvaroin toimivat yleishyödylliset järjestöt voivat toimia Suomessa.

Ystävällisin terveisin,

Frank Johansson
toiminnanjohtaja
Amnesty International Suomen osasto ry